

Miasto Krosno

Krosno położone jest w rejonie Dolów Jasielsko -Sanockich, graniczących od północy z Pogórzem Styrzyżowsko - Dynowskim, a od południa z Beskidem Niskim. Miasto położone jest w strefie o umiarkowanym klimacie z występującymi silnymi wiatrami wiejącymi od Przełęczy Dukielskiej. Trasa ruchu międzynarodowego biegnąca przez Miejsce Piastowe, Duklę do przejścia granicznego w Barwinku, łączy Krosno ze Słowacją, Węgrami i południową Europą.

Krosno zajmuje obszar ok. 45 km kw., zamieszkały przez ok. 50 tys. mieszkańców. Historyczne centrum miasta usytuowane jest 277 m. n.p.m., na wzniesieniu w widłach rzek Lubatówki i Wisłoka (dopływ Sanu).

Trudno dziś definitywnie określić etymologię nazwy miejscowej KROSNO, w nauce funkcjonuje, bowiem kilka wersji wyjaśniających pochodzenie nazwy. Jedni uważali, iż nazwa ta związana jest z krosnem tkackim, inni wywodzili ją od "krosty" -nierówności terenu, na którym wzniesiono pierwotną osadę. Ostatecznie przyjęło się, iż dawna nazwa polska zaginęła, a obecna jest wynikiem przekształceń pierwotnej nazwy Krosen -Krosin.

Początki osadnictwa na terenie Krosna znacznie wyprzedzają powstanie pierwszej osady. Na obszarze tym pierwsze ślady działalności człowieka pochodzą ze schyłku epoki lodowcowej. W pierwszych wiekach naszej ery osadnictwo w okolicach Krosna było już bardziej intensywne, a cały teren znajdował się w zasięgu wielkiej wspólnoty plemion nazwanej kulturą przeworską. Jednakże dopiero na przełomie X i XI istniała w tym miejscu zorganizowana osada. Potwierdzenie istnienia Krosna znaleźć można w źródłach pisanych dopiero w stuleciu XIII -z roku 1282 pochodzi dokument Leszka Czarnego, w którym wśród 34 miejscowości małopolskich nadanych biskupstwu lubuskiemu znajduje się również Krosno. W pol. XIV w. Kazimierz Wielki przekształcił Krosno z osady w miasto lokowane na prawie magdeburskim.

Krosno - miasto królewskie, pieczętujące się herbem Piastów Kujawskich (pół orła i pół lwa z koroną nad nimi), już w XIV wieku, z fundacji króla obwarowane zostało murem obronnym, w wieku XV wyposażone było wodociąg miejski. Do połowy XVII wieku Krosno przeżywało okres najsilniejszego rozwoju gospodarczego i kulturalnego co potwierdzone zostało umieszczeniem widoku miasta w dziele Brauna i Hoghenberga Civitates orbis terrarum , w godnym towarzystwie Biecza, Krakowa, Zamościa, Poznania. 2. połowy XVII wieku to już powolny upadek miasta: klęski żywiołowe, najazdy wrogich wojsk, zarazy, rekwirunki wojenne spowodowały, że stan Krosna pod koniec. XVII stulecia był rozpaczliwy. W okresie rozbiorów, pod panowaniem Austriaków niegdyś bogate i znaczne miasto przeżywało okres wyraźnego zubożenia. Dopiero w 2. poł. XIX wieku, w okresie autonomii galicyjskiej, obejmującej lata 1867 do wybuchu I wojny Krosno zaczęło dźwigać się z upadku. Zauważalny szybki wzrost znaczenia miasta związany był niewątpliwie z tworzącym się przemysłem naftowym. Stan taki trwał do wybuchu I wojny. W trakcie działań wojennych Krosno poniosło znaczne straty. Rabowana i bombardowana kilkakrotnie - ludność miasta cierpiała zarówno od wojsk austriackich jak i carskich. W okresie międzywojennym przekształcało się Krosno stopniowo w ważny ośrodek przemysłowy: uzyskano pozwolenie na zorganizowanie miedziarni i tkalni lnu, w latach 20- tych powstały Polskie Huty Szkła Spółka Akcyjna, rozpoczęto budowę lotniska i przeniesiono z Bydgoszczy szkołę lotniczą. Pomyślny rozwój Krosna przerwała II wojna światowa. Wywieziono i zdewastowano urządzenia huty szkła, rafinerii, zakładów Iniarskich - przemysł krośnieński został całkowicie zniszczony. Odbudowę rozpoczęto tuż po wojnie. Uruchomiono hutę szkła i zakłady Iniarskie, później rozpoczęto prace naukowo - badawcze z zakresu geologii i wiertnictwa, powstała Fabryka Amortyzatorów Polmo i Wytwórnia Sprzętu Komunikacyjnego.

W latach 1944 -1975 było Krosno siedzibą władz powiatowych. Od 30 czerwca 1975 r. do 31 grudnia 1998 r. miasto było stolicą województwa krośnieńskiego obejmującego obszar Polski południowo-wschodniej z Bieszczadami. Zgodnie z postanowieniami reformy administracyjnej z 1998 r., od 1 stycznia 1999 r. Krosno jest miastem na prawach powiatu (tzw. powiat grodzki) wchodzącym w skład województwa podkarpackiego z siedzibą w Rzeszowie. Krosno jest także siedzibą powiatu krośnieńskiego (tzw. powiatu ziemskiego), obejmującego tereny gmin: Korczynna, Krościenko Wyżne, Miejsce Piastowe, Rymanów, Iwonicz-Zdrój, Dukla, Chorkówka, Jedlicze i Wojaszówka. Krosno znajduje się w Euroregionie Karpackim, obejmującym przygraniczne tereny Polski, Słowacji, Ukrainy, Węgier i Rumunii.

Podmiot publikujący umkrosno

Wytworzył 2007-01-24

Publikujący -